

Informacja o sesji naukowej nt.: „Znaczenie i zagrożenie lasów w terenach górskich”

Информация о научной сессии на тему: „Значение и угроза для лесов
в горных районах”

Information on scientific session on „Importance and threat of forests
in mountain regions”

Nasze lasy, m.in. górskie, znajdują się w stanie niezadowolającym, a w niektórych regionach Polski, jak np. w Sudetach, można już mówić o klęsce ekologicznej. Z tych też względów 2 Komitety PAN: Nauk Leśnych oraz Zagospodarowania Ziemi Górskich postanowiły odbyć — pierwszą tego rodzaju — wspólną konferencję naukową na temat: „Znaczenie i zagrożenie lasów w terenach górskich”. Miała ona miejsce w dniach od 10 do 12 września 1984 roku w Krakowie oraz Gorczańskim Parku Narodowym (GPN). W pierwszym dniu wygłoszono 6 referatów oraz 6 komunikatów. W drugim dniu przedstawiono jeszcze jedno doniesienie oraz odbyła się wizja lokalna w reglu górnym GPN, którego drzewostany — osłabione przez imisje przemysłowe — zostały zaatakowane przez zasnuję wysokogórską (*Cephalcia falleni*). W trzecim dniu przedyskutowano zagadnienia przedstawione w referatach i doniesieniach oraz podczas zwiedzania drzewostanów świerkowych GPN, jak też odczytano, przedyskutowano oraz uchwalono następujące wnioski:

1. Stan zdrowotny lasów górskich ulega gwałtownemu pogorszeniu i grozi im całkowite zniszczenie. Główną przyczyną są zanieczyszczenia przemysłowe, na które lasy górskie są szczególnie wrażliwe.

2. Istotnym czynnikiem pogłębiającym zagrożenie lasów górskich jest wzrastające zakłócenie stosunków wodnych, wynikające z nieracjonalnej gospodarki ludzkiej (różne formy odwadniania gleb i stoków górskich).

3. Do pogłębiania zagrożenia lasów górskich przyczynia się często niewłaściwa gospodarka leśna, np. stosowanie wbrew zasadom nieodpowiednich rębni, szczególnie rębni zupełnej, nadmiernego wyrębu, preferowanie monokultur świerkowych w reglu dolnym i na pogórzcu, zaniedbanie zabiegów pielęgnacyjnych i cięć sanitarnych, niewłaściwe metody i okresy związane z pozyskaniem drewna, jego zrywką i wywozem. Ten stan rzeczy wymaga szybkich zmian przez administrację leśną.

4. Troska o utrzymanie lasów, a w szczególności lasów górskich, powinna stanowić podstawowy element dalekowzrocznej polityki państwa. Należałoby to koniecznie uwzględnić m.in. w nowej ustawie o lasach.

5. Istnieje pilna potrzeba stworzenia kompleksowego (interdyscyplinarnego) programu badawczego w zakresie poznawania zmian zachodzących w ekosystemach leśnych pod wpływem wielorakich przyczyn zamierania lasów w Polsce i powiązania tego programu z badaniami międzynarodowymi oraz opracowania metod zapobiegających i zmniejszających szkody, a przede wszystkim zwiększenia biologicznej odporności lasów. Pierwszym krokiem w poznaniu zachodzących zmian jest zastosowana metoda wielkopowierzchniowej inwentaryzacji lasów.

6. Kompleksowość czynników powodujących obumieranie lasów wymaga działań międzynarodowych ze strony nauki i gospodarki.

7. Ze względu na znaczenie lasów górskich należy na czoło wysunąć ich funkcje ochronne i społeczne, zmierzając do realizacji naturalnego kierunku hodowli lasu.

8. Realizacja proponowanych wniosków wymaga reedukacji społeczeństwa (począwszy od szkół podstawowych) oraz uczulenia na zmiany i skutki zachodzące w środowisku leśnym. Istnieje także pilna potrzeba odpowiedniego ukierunkowania i przystosowania programów nauczania na wyższych uczelniach leśnych.

9. Odpowiednie władze państwowe, a w szczególności Rząd, powinny spowodować podjęcie natychmiastowych działań w celu redukcji emisji przemysłowych, konieczne jest nawiązanie współpracy międzynarodowej w zakresie skutecznego realizowania obowiązujących konwencji o ograniczeniu rozprzestrzeniania zanieczyszczeń.

Wnioski powyższe otrzymały następujące instytucje:

1. Wszystkie Wydziały PAN
2. Ministerstwo Administracji i Gospodarki Przestrzennej
3. Urząd Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
4. Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
5. Ministerstwo Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego
6. Komisja Planowania Gospodarczego przy Radzie Ministrów
7. Komisja Makroregionu Południowo-Wschodniego przy Oddziale PAN w Krakowie
8. Zespół Planowania Regionalnego przy Radzie Ministrów w Krakowie
9. Komisje Planowania przy Urzędach Wojewódzkich terenów górskich.

Przewodniczący
Komitetu Organizacyjnego
(*Prof. dr Jerzy Fabijanowski*)